

lijkste vijanden onder de insecten van het loofhout, van het land- en tuinbouwbedrijf en van het weiland, in woord en beeld onder de aandacht van de landelijke bevolking te brengen.

Mocht zij, hiertoe overgaande, daarbij de voorlichting van de Nederlandsche Entomologische Vereeniging inroepen, ten einde in overleg met dat lichaam vooraf een bepaald plan van werken op te stellen, gewis zoude zij alsdan verzekerd kunnen zijn van zoodanige medewerking, als het beoogde doel slechts ten goede zou kunnen komen.

A. BRANTS.

Rupsen van *Pararge megaera* L. en *Coenonympha pamphilus* L.

In het laatst van Aug. 1903 ving ik twee *Pararge megaera* L. ♀♀, welke in 5 dagen 53 eieren legden. Deze eieren waren eerst groenachtig wit en na eenige dagen bruingeel gekleurd met groenachtige tint, terwijl de top donkerder van kleur was en dit in grootere mate werd, naarmate het tijdstip van het uitkomen naderde. Omstreeks 10 Sept. kwamen de rupsen te voorschijn, welke eerst een deel der eierschaal nuttigden en vervolgens zich aan verschillende zachte grassoorten te goed deden. Na driemaal verveld te zijn, met tusschenpoozen van ongeveer eene week, en daarbij tevens steeds een deel der afgeschoven huid verslonden te hebben, gingen zij allengs over in de winterrustperiode, eenige malen daarin gestoord, doordat verhooging van temperatuur de eetlust aanwakkerde en haar de voedselplant deed opzoeken. De teekening der rups bleef, voor zoover ik waarnam, steeds dezelfde, hoewel de kleur na de eerste vervelling pas constant werd, en wel doorzichtig dof grasgroen. Vóór die vervelling neigde de kleur meer naar het bruine, wat echter ook voor een deel is toe te schrijven aan de dichtere beharing. Nu de rupsen in mijne verwarmde serre haar winterslaap reeds geëindigd hebben, wisselt de lengte der verschillende exemplaren (ruim 40) af van 12 tot 15 mM. De ruglijn is donkergroen, met smalle, witgroene lijntjes omzoomd; aan weerskanten ziet men één groenwitte zijlijn, aan de rugzijde door eene breede, donkergroene lijn begrensd. De overige ruimte wordt aan weerszijden aangevuld

door een tweetal donker getinte strooken, door lichter gekleurde afgewisseld, alle van elkaar gescheiden door lichtgekleurde huidplooiën, evenwijdig aan de dorsaallijn. Op deze huidwalletjes bevinden zich lichte stippen, waarop de donkerbruine haren zijn ingeplant, welke een paarsen glans bezitten. Ook evenwijdig aan de segmentgeledingen vindt men lichtgekleurde huidplooiën, zoodat het geheele lichaam in een lichter gekleurd netwerk gehuld schijnt, waarvan bij oppervlakkige beschouwing alleen de lengtedraden in 't oog vallen. Deze teekening geeft de rups bij opvallend licht eene valse tint, terwijl de kop door de dichte beharing eenigszins donkerder van kleur en met een paarsen gloed overtoegen schijnt. De donkere ruglijn en de witte zijlijnen vallen bij den eersten aanblik echter 't meest in 't oog (1).

Een exemplaar van *Coenonympha pamphilus* L., dat gelijktijdig een 20-tal eieren legde en waarvan de jonge rupsen hetzelfde verblijf bewoonden, bood mij stof tot vergelijken aan en nu is het wel eigenaardig, dat de rupsen van *megaera* in kleur overeenstemmen met de eieren van *pamphilus* en omgekeerd de eieren van *megaera* in kleur overeenkomen met de jonge larven van *pamphilus*. De eitjes van *pamphilus* zijn levendig groen van kleur en juist daarom meer glimmend, omdat de teekening, bestaande in een groot aantal kleine ribben van den top tot den voet, veel vager en daardoor de oppervlakte meer effen is dan bij de grovere, netvormige teekening op de eitjes van *megaera*, welke de kleur dof maakt. De jeugdige *pamphilus*-larven zijn meer geel dan groen, alleen de voedselkolom, welke in het doorzichtige lichaam zeer goed zichtbaar is, maakt de laatstgenoemde kleur plaatselijk meer intens. Na de overwintering zijn

---

(1) De beschrijvingen der eieren en rupsen van Buckler, in „The larvae of the British Butterflies and Moths”, benevens die van Sepp, stemmen vrijwel met deze beschrijving overeen; de afbeeldingen van Sepp zijn vrij nauwkeurig, terwijl die in eerstgenoemd werk slecht zijn.

Tenzij de laatste vervelling eene groote verandering teweegbrengt, is de beschrijving in ter Haar „Onze vlinders” beter dan die van Snellen, die de opvallende, lichte zijstrepen niet noemt en de twee donkere aan weerszijden der dorsaallijn, welke minder in 't oog vallen, wél.

Wegens het kweken in kunstmatig verwarmde ruimten, zijn de data misschien niet overeenkomend met die in de vrije natuur, doch de ontwikkeling zal zich ook daar wel naar de temperatuur regelen en bij alle individuen in verschillende jaren evenmin in hetzelfde tempo verlopen.

mij te weinig *pamphilus*-rupsen overgebleven en de exemplaren zijn nog te klein, om eene nauwkeurige beschrijving der teekening te kunnen geven; in geaardheid onderscheiden zij zich echter zeer van hare medebewoners. Bij den minsten schok heffen zij de voorste en achterste segmenten krampachtig omhoog, om bij eene tweede verontrusting zich onmiddellijk op den bodem te laten vallen, terwijl de *megaera*-rupsen zich onder dergelijke omstandigheden stevig aan het grassprietje vastklemmen.

G. J. KLOKMAN.

Agnatha, Odonata, Neuroptera, Panorptata en Trichoptera, verzameld gedurende de eerste dagen van Juni 1903, aan den Plasmolen (gemeente Mook—Middelaar, Limburg).

AGNATHA.

Ephemera vulgata L., 5 ex. Meest alle als subimago aan den vijver bij den Plasmolen gevangen. Het gelukte mij, de imagines te bekomen, door de subimagines in vangdoosjes gedurende een of meer dagen in het leven te houden.

Siphylurus species, 3 ex. Eene tot het genus *Siphylurus* behoorende soort ving ik aan de Maas, door het uitkloppen van heggen, op 1 Juni. Er zijn 2 ♂♂ imagines en 1 ♀ subimago. Het is dezelfde soort, die Albarda als onbeschreven in zijn catalogus, T. v. Ent., Dl. 32, p. 262, vermeldt en ik meende ze dan ook *roeseli* te noemen, omdat Roesel ze zeer waarschijnlijk heeft afgebeeld. Bij Eaton vond ik in zijne Monographie der Ephemeriden de beschrijving van Linnaeus, die volkomen op mijne exemplaren past. *S. linnaeanus* is eene soort, die onbeschreven in Linnaeus' collectie gevonden is en vermoedelijk uit Amerika afkomstig heet te zijn; de vindplaats is echter onbekend en Eaton voegt er bij, dat hij uit Italië, Monte Adamello, eene dergelijke soort gezien heeft. Het is dus niet onmogelijk, dat mijne soort *S. linnaeanus* is, maar ik acht de kwestie nog lang niet uitgemaakt, daar ik geene gelegenheid had, den type met mijne exemplaren te vergelijken.

Cloeon dipterum L., 2 ex. Van deze overal gemeene soort werden beide seksen door mij buitgemaakt.